
V
B
C
C. P. BIBLIOTHECA
MUSEI HIST. NAT.
CURIAE VINDOB.
8982
III Aug. St. Dr. P

Bandthe 12.

3283 Traus.

VIII. a. 32.

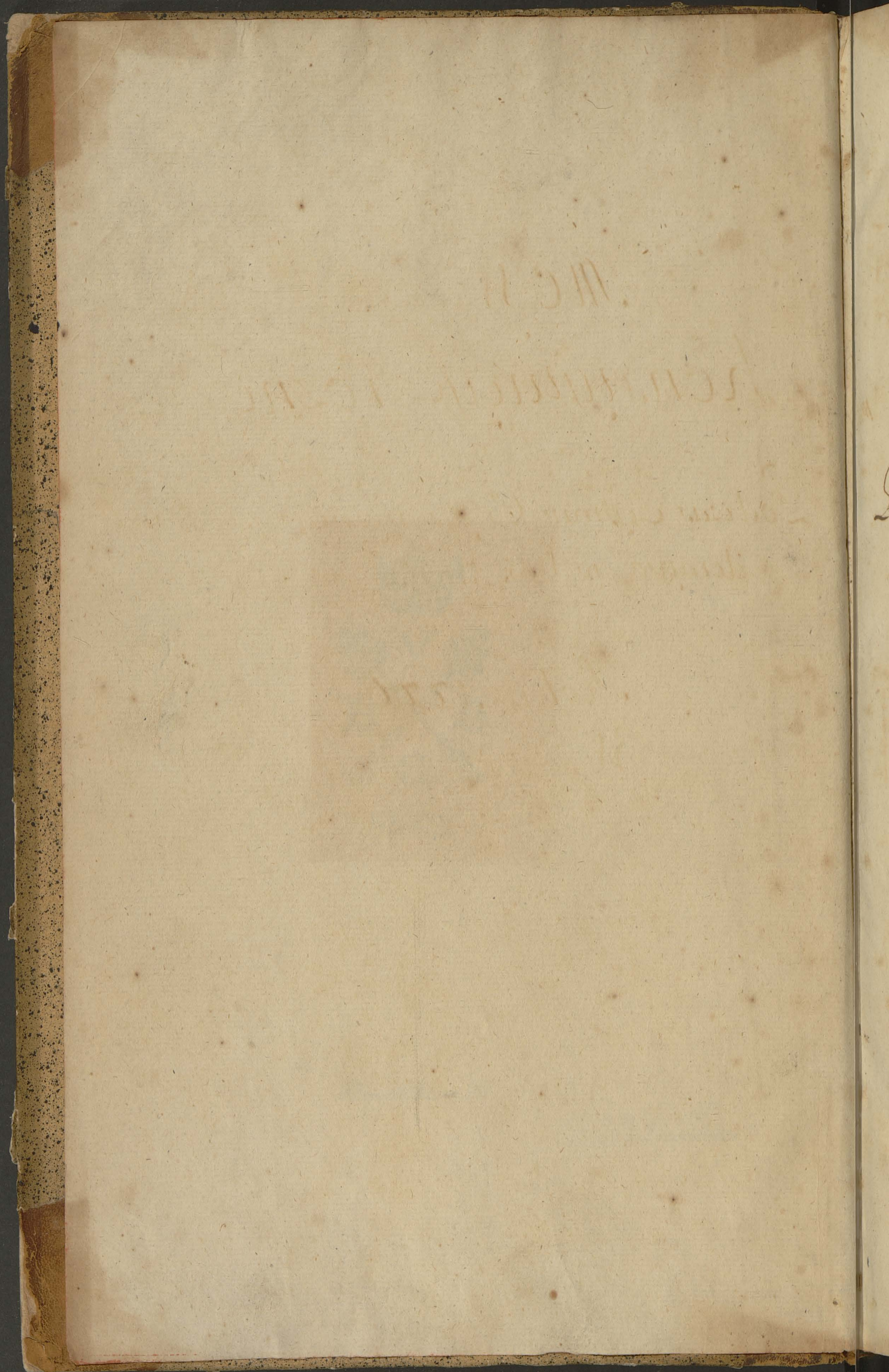
19.

41. 1. 118.

MOWY
Konstytucye różne

Podczas Seymu Ordynaryjnego pod Konfe-
deracyą w Warszawie agitującego się
In Publicum

Roku 1776.
WYDANE.

M. C. H. V.

RECHENKUNDE

Lehrbuch der Arithmetik
für die höheren Schulen
von Dr. J. H. Lambert

BIBLIOTHECA
VNIV. MAGELL.
CRACOVIENSIS.

8982/1

1785

V O T U M

J. O. XIĘCIA JMCI
LUBOMIRSKIEGO

MARSZAŁKA WIELKIEGO KORONNEGO,

IN TENORE PROIEKTU POD TYTUŁEM

Powinności y Władza Departamentow w Radzie:

NA PROPOZYCYĄ

*Jeżeli Proiekt dziś przeczytany z Rezolucyi Stanów, do Decyzji przycho-
dzący, ma być przyjęty, lub nie?*

NA SESSYI SEYMOWEY

DNIA 23. WRZEŚNIA 1776.

ZNAM KROLU Nayiaśnieyszy respekt, który we mnie bydz powinien na Głos ukoronowaney Głowy; Znam, że głos W. K. Mci, iako Głos pierwszego Stanu, oświecający nas nad Proiektem tey Wagi, y wielkości, z winnym przyimować zawsze należy uszanowaniem. Znam oraz, iż Głos Senatora, Ministra, składającego część drugiego Stanu Senatorskiego, mowiącego w tey tu Izbie przy Prawie y wolnościach Narodowych, mowiącego z obowiązku przyięgi, *Quidquid nocivi scivero, avertam*; przyzwoite od każdego mieć powinien poważenie.

Mowiłem, o Prawie 1768. w tey tu Izbie, y wstydzić się tego nie będę. Wiadomo, że przemoc te nam dała Prawa, y w milczeniu przyiąć one kazała. Nikt dotkliwszym tego nie był, nad wierne Ministerium W. K. Mci, y że większego nie okazał uczucia; zaświadczać to będą Aęta publica, gdzie zdania Ich, na Radzie Senatu 1769. są złożone, podług przepisu Prawa; Nikt żywszych ztąd na siebie nie ściagnął uciskow, nad nas czterech Ministrow W. K. Mci, y Rzeczypospolitey, iuż dwóch zmarłych J. O. Xięcia Imci Czartoryjskiego Kanclerza, y J. W. Przedzieckiego Podkanclerzego, W. X. Litewskiego, a nas dwóch żyjących, J. W. Borchy Podkanclerzego Koronnego, y mnie utraceniem sekwestracją rocznych Intrat naszych; co każdemu, y W. K. Mci Panu memu Miłościwemu było dobrze wiadomym.

Znam ia, że Prawa 1768. stanowione, są uciążliwe; w Roku 1775. są ieszcze gorzkie; Te które dziś stanowimy, są ieszcze dla Narodu naygorzkie. I dlatego to Najjaśniejszy Królu, co dawniey było goryczą, dziś staie nam się słodyczą, co na ten czas było trucizną, dziś lekarstwem, dziś staie się tarczą Praw, y wolności naszym: y dlatego to nie wstydzę się tego cytować Prawa, które ratunkiem bydz nam dziś powinno.

Nie wstydzę się więcey ieszcze, że y słucham tego Prawa, bo powinność dobrego Obywatela, bydz Prawu posłusznym (dobremu, lub złemu) gdy iest Prawem. I dla tego to głęboko wzieram, żywo zastanawiam się, mocno nie dopuszczam szkodliwego stanowienia Prawa, znając dobrze, że gdy iest stanowionym, słuchać go przynależy, bo nikogo Prawo w tey tu Izbie, od ślepego posłuszeństwa Prawu nie wyłącza. Te ślepe odemnie posłuszeństwo, chwałę, nie krytykę czynić mi powinno.

I tego to posłuszeństwa Prawu, mam Prawo dopraszać się, aby podług uczynioney odemnie prekuftodycyi, po skończonym Turnum, nad terażniejszym Projektem, szedł powtorny Turnus, a potym sekretne kryski, bo tak Prawo każe 1768., y tego Prawa słuchać trzeba, gdy iest Prawem, y nie iest uchylonym.

Nadaremnie, chcieć tu dysputować, że to Sejm Konfederacki, nie ma nad sobą Prawa; iuż ia dawniey mowiem, że są Prawa a Prawa Kardynalne, ktorych etiam Konfederacye wzruszać nie mogą.

Wolność dopraszania się sekretnych krysek, iest umieszczona w przepisie porządku Sejmowania; Przepis Sejmowania iest umieszczony inter materias Status, a podług tegoż Prawa, *materie status pod żadnym pretextem, y tłumaczeniem, w żadnym czasie, ani od nikogo, sub Pluralitatem pociągane być nie mogą.* A przeto te Prawo zachowane bydz nam powinno, y bez zgwalcenia widocznego Prawa, powtórne kryski, y sekretne odmowione bydz nie mogą.

Dziękuję J. W. Imci Xiędzu Biskupowi Kujawskiemu, że wspomnieć raczył; iż są, tu zasiadający, ktorzy opisywali Ministeria na Sejmie Convocotionis. 1764.; Wyznając, że byłem z tey liczby, życzyłbym tylko, by pamięć J. W. Biskupa, zasiagała nie tylko czynności, lecz y okoliczności na ów czasowe, które są u mnie w żywej pamięci, y noszę onych zaświadczenie, gdy w ręku moich okazuję Stanom zgromadzonym Głos mój Dnia 12. Maja 1764. na tymże Sejmie miany.

Należy czynić różnicę, co było, a co iest aktualnym, Tam w czasie bez Królewia zkonfederowane wprzód na swych Sejmikach Woiewodztwa w Koronie, y W. Xięstwie Litewskim w Izbie Poselskiej, przez Posłów swych udziałali Generalną Konfederacyą, a po złączeniu się z Senatem, okazali Sejmującą Rzeczpospolitą zkonfederowaną, ktorey wyrokom Hetman zbraniał się.

Dziś zrobiliś W. K. Mość w Radzie Nieustającej Konfederacyą, przed zaczęciem Seymu, publikowani byli tam Marszałkowie. Zwołano Hetmanow, kazano wykonać przysięgę, kazano oddać

woytko w Kommandę W. K. Mci, y Konfederacyi: wszystko to wykonali, y posłusznemi teyże Konfederacyi zostali; y czyliż za to karani bydź mają, chyba że posłuszeństwo za kryminat jest im policzone; tam karano docześnie osobę, dziś karzą Urzędy w osobach.

Wiele tu slyszę zdań, że gdy opisy Hetmanow 1764. były dobre, więc y dzisieysze przyiać należy, chyba, że kto bez za-
stanowienia się kładzie w tym swoię Decyzją, bo Prawo. 1764. pomniejszyło władzę Hetmanow, dzisieysze zupełnie one znosi, y wszelkie ich uchyla Prerogatywy.

Podskarbiowie, y Kommissya, coż wykroczyli? czyliż teyże Konfederacyi nie stali się zupełnie posłusznemi? wykonali Przy-
sięgę, oddali Skarb w zupełny rząd W. K. Mci y Konfederacyi.

Marzałkowie, Kanclerze, nie podpisałiż akcesu do Konfедера-
cyi? z obowiązkiem na Przyięgę Ministrowską, iż rozkazy W.
K. Mci, y Konfederacyi dopełniać zawsze będą?

Y w czymże Ministeria W. K. Mci wykroczyły? y za coż
poniżone bydź mają? gdy zupełnie rządóm, y woli W. K. Mości
przez to poddali się?

Dziękuję J. W. Jmci Xiędzu Biskupowi Kuiawskiemu, że mi
przypomniał, że byłem powodem opisow Podskarbiach Koronnych
na tymże Seymie; jest to prawda; bom chciał, by Podskarbi ex
asse się rachował, bom chciał, by grosz publiczny nie był uroniony,
mam tu świadkow, że mi ofiarowano ustąpienie tegoż Podskarbi-
stwa, bylebym nie przynagłał, ścisły rachunek ex asse, lecz tak po-
dłey dla siebie nie przyiałem ofiary.

Y dziś widzieć mię każdy będzie ścisłym doyrzycielem, czy-
now Kommissyi Skarbowey. Niech Nas tu tylko J. W. Jmć Xiądz
Biskup Kuiawski iako Delegowany, do słuchania rachunkow Kom-
missyi Skarbu Koronnego uwiadomi, w czym uyrzy ich wykro-
czenie, bądź w daniu rezolucyi Sądowych, lub Ekonomicznych,
bądź w uianieyszeniu dochodow Skarbu Koronnego, przez fawo-
ryzujące Kontrakty, a mianowicie Czopowego, zapewnionym bydź
może, iż znajdzie we mnie równą gorliwość, którą upatrywał na
Seymie Convocationis.

Zywe we mnie sprawił wyobrazenie głos Wielkiego Ministra,
J. W. Jmci Pana Hetmana Polnego Koronnego, że stoiemy nad prze-
pascią, iuż dziś zanurzeni w niey, terażnieyszym Prawem pogne-
bieni będziemy. Wyraziłem, Prześwietne Stany, głosem moim na
dniu onegdayszym, iż byłbym nie przyiażny Oyczyźnie moiey,
gdybym w czymkolwiek był wykonywaczem tak szkodliwego Pro-
jektu, iż łatwo sądzić możecie, że się na niego zgodzić nie mogę.

Przezacny Stanie Rycerski, Obrońco Wolności Narodowych,
nie zastanawiaj się nad różnością zdań Senatu, jest w Nas miłość
Oyczyzny, y bydź powinna, lecz mamy iezcze w Nas właściwe
przeświadczenie, ktore sprawować może tę różność opinii. W in-
szey tu stawacie sytuacyi; jest w fercach Waszych miłość równie

)(o)(

powinna, lecz macie na sobie wyraźne obowiązki Braci Waszych, którzy niechęcią niewoli, niechęcią powiększenia Władzy Rady; Przeświadczyliście mnie w tym, bom w przeciągu tylo zeszłych Sessyi nie słytał, by który z wyboru Stanu Rycerskiego, śmiał byź Obrońcą tak uciążliwego Proiektu. Słyszałem zaś wielu gorliwość, przeciw obstawiających. To mi gruntuie ufność, iż jednostraynym sercem, y umysłem nie dopuścicie tak niewolniczego Prawa, w czym poprzedzając ich gorliwość, te moje wyrażam zdanie.

A nayprzod co do Punktu, aby Departament woyskowy w Radzie, reprezentował Kommissyą woyskową, iakom iuż wyraził w głosie moim, na dniu onegdayszym, iż gdy zapadło Prawo, iż *Rada Nieustająca, Mocy Sądowej mieć nie może*, tak ponawiam zarownie, że *unius oppositio circa legem latam sufficit*, y to Prawem byź nie może.

Co zaś do innych Kategoriy w tym Proieckie umieszczonych, moglbym na niektore, y zgodzić się, gdyby Prawo 1768. było zachowane, iż *na każde Kategorye, ma byź Turnus dawany, gdy o niego kto prosić będzie z Seymujących*, w czym gdy te Prawo nie ma tu mieysca, y nie iest słuchane, a wszystkie Kategorye, są w iednym Proieckie umieszczone, przeto całego tego Proiektu nie przyjmuję.

*Te zdanie Moie podług obowiązku Prawa, z podpisem ręki Moiey
ad Acta Publica oddaę.*

STANISŁAW LUBOMIRSKI

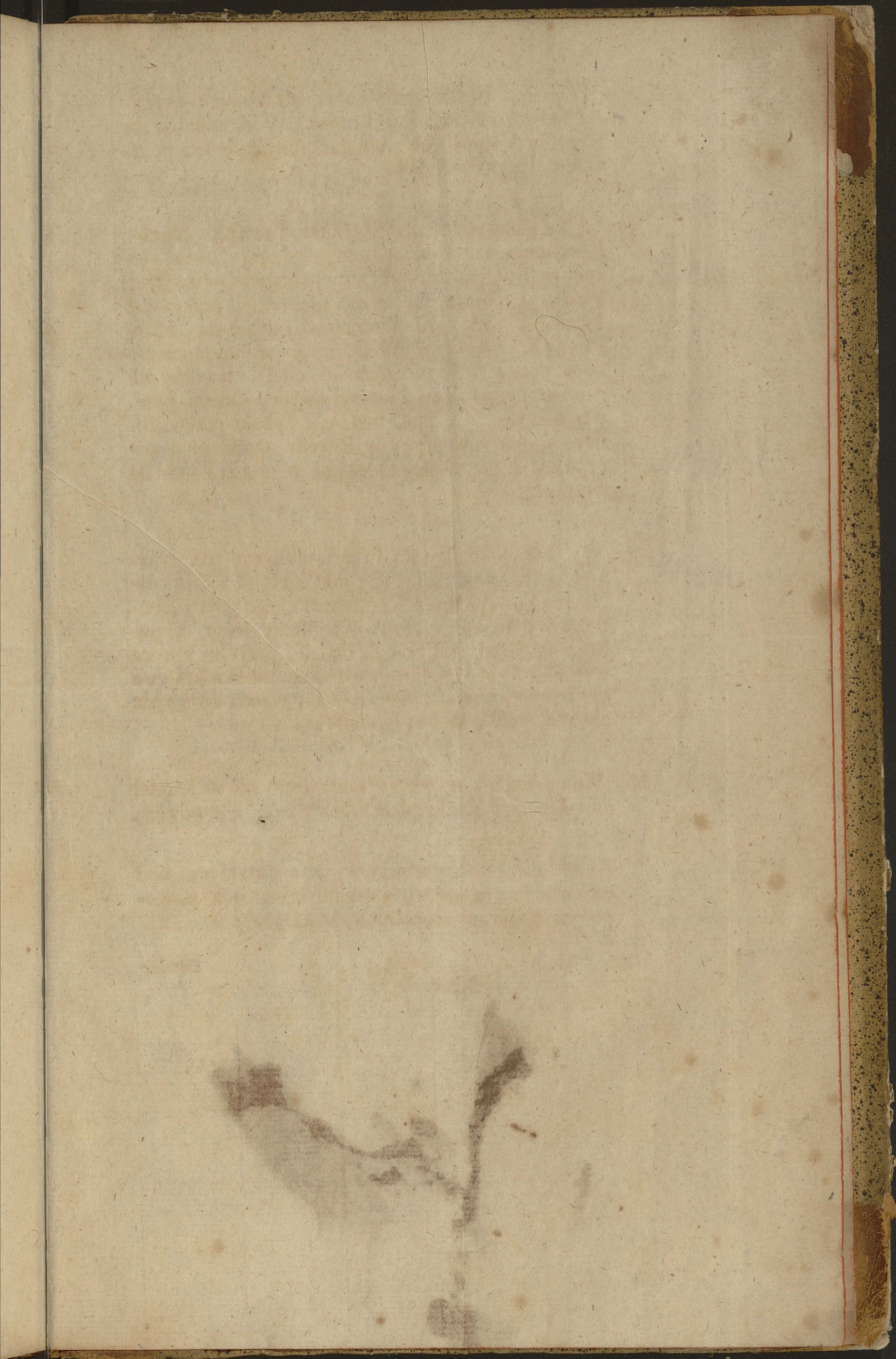
MARSZAŁEK WIELKI KORONNY.

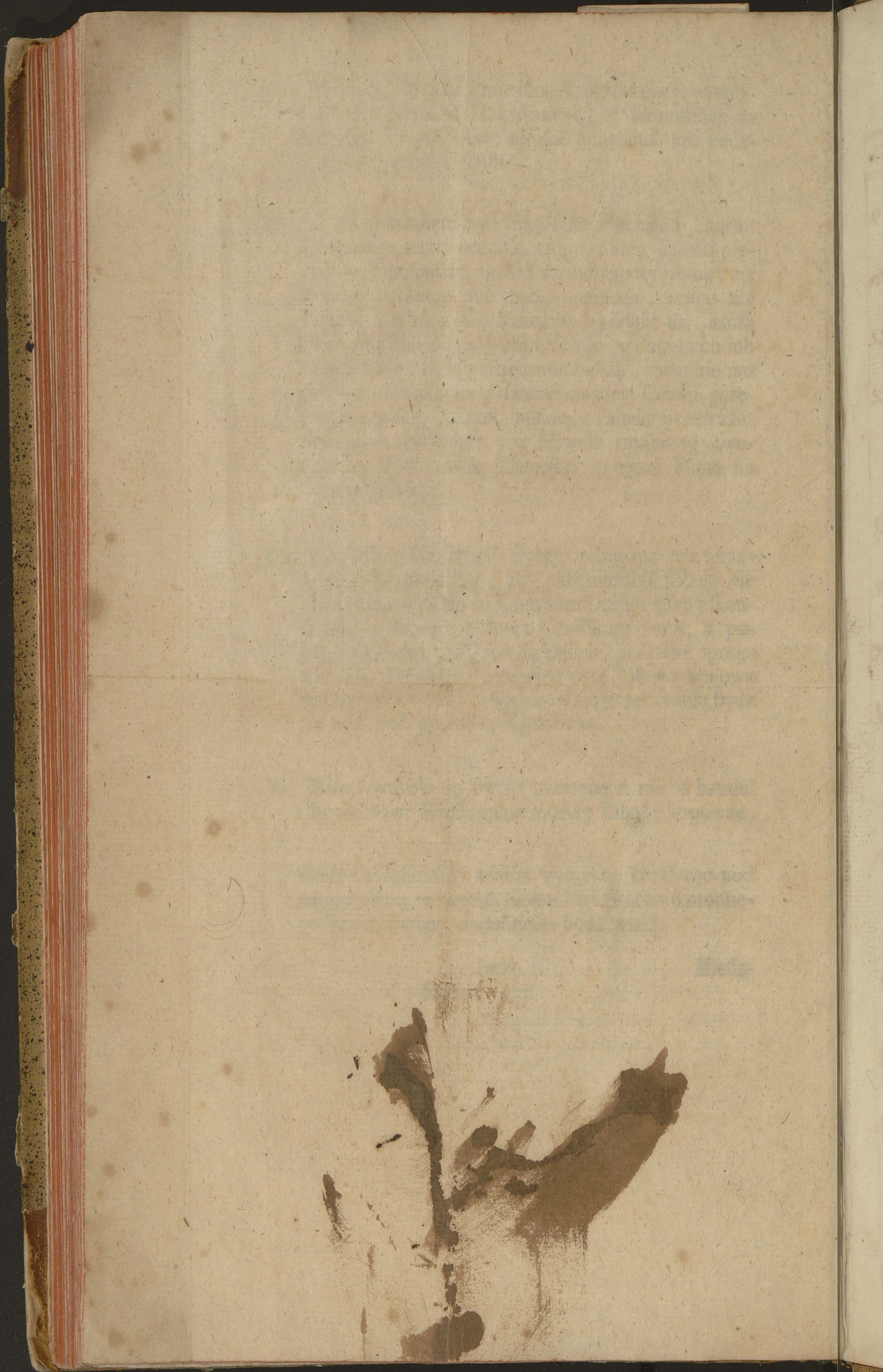

W WARSZAWIE
W DRURARNI P. DUFOUR 1776.

REGISTER

Konstytucyi y Mowow w tej
 Książce Inayduigcychse
 Roku 1776.
 WYDANYCH

	Folio
Akt Konfederacyi Generalney oboyyga Narodow	1.
Mowa IW ^o Mohronoskiego S. W. Korony Marszał ka Konfederacyi przy zagaieniu Seymu miana	2.
Mowa IW ^o Oginskiiego S. W. X. Litt. Marszałka Konfederacyi W. X. Litt.	3.
Nota od Departamentu Interessow Cudzo- ziemskich, do W. Graffa de Stachelberg Posta Rosyiskiego	4.
Respons na Tei Note	5.
Mowa IW ^o Rzewuskiego Hetmana Pol. Kor.	6.
----- IW Lipskiego Karstela Secyry	7.
Mowa Krola Imzi	8.

REGISTR.

	Str.
Wiersze na pochwałę W ^o Mohronoskiego	9.
Mowa W ^o Kraszewskiego S. W. Korony	10.
W Ogińskiego Marszałk. K. W. Litt.	11.
Douffala Łowczego N. Litt.	12.
Moc Ratyfikacji z Dworem Rosyjskim	13.
Mowa W ^o Olizara Stelm. Korony	14.
Kosciatkowskiego	15.
Gurowskiego Marszałka N. Litt.	16.
Deputacya do examinowania Rady Nieustającej	17.
Zdanie W. Xęcia Lubomirskiego Marszałka W ^o Korony	18.
Mowa W ^o Rzewuskiego Hetmana P. Kor.	19.
Zdanie W. Branickiego Hetmana W ^o Korony	20.
Głos W ^o Nowowiejskiego Łowczy Wyszocy	21.

ordynacya

REGISTR

	Folio
Ordynacya Sądów Sejmowych	22
Mowa W. Gurouskiego Kawalek Przemyski	23
..... X. Młodziejewskiego Biskupa Poznański	24
Moc Ratyfikacyi z Dworem Wiedenskim	25
Mowa W. Olizara S. N.	26
Moc Ratyfikacyi Konwencyi Granicznej z Dworem Berlińskim	27
Powinności y Władza Departamentów w Radzie Niewstaigcey	28
Zdanie W. A. Lubomirskiego Marszałka Wielki	29
Votum Jegoz	30
Mowa W. Kosciatkowskiego	31
Akt Konwencyi między N. Królem Język y Rzplta, a między Królem Język Pruskim dla ulozenia granic	32

REGISTR.

	Folio
Objasnienie Ustanowienia Rady Nieustajacey	33
Zdanie W ^o Oginskięgo Hetmana W ^o W ^o	34
. . . . . Branickiego Hetmana W ^o Korony	35
Mowa W ^o Markowskięgo Stalnika Międy	36
. . . . . W ^o Arzewskięgo Hetmana a D ^o Korony	37
Zdanie W ^o Chreptowicza D ^o W ^o	38
Mowa Króla Jmci	39
Deklaracya o Komisyyach y Remissach z przeszłego Seymu wypadłych	40
Mowa W ^o Wiszowatego	41
. . . . . Bouffata	42
Zdanie W ^o Lubomirskięgo Marszałka W ^o Korony	43
Projekt względem orzeczenia Sędyw ^o Obywatelów Rzeczypospolitey	44
Zmniejszenie Expensy Cywilney przez Tęczy podane	45
Mowa W ^o Gurovskięgo Karzta Przemę	46
. . . . . Malachowskięgo W ^o Sieradę	47

REGISTR.

	Folio
Głos Jona Sanguszkha Wdy Wolyny	48.
- - - W Markowskiego	49.
- - - Korzeniewskiego	50.
- - - Bukara	51.
- - - Bierzynskiego Kaszt. Zytomir	49.
- - - Zielinskiego	52.
- - - Sierakowskiego	52.
- - - Rzewuskiego H. B. K. 10 Olni	53.
- - - Jęgorz 12 Olni	54.
- - - Bierzynskiego	57.
Dochody Skarbu Koronnego	58.
Wydatki Koronne	59.
Mowa W Markowskiego	60.
Uwspieczenie Summ Ziemskich y Pozezwicznych.	61. 59.
Obiasnienie Legis sumptuarie	62.
Universel der Kron-Schatz-Commission in Auschung des Schnupf und Rauch Taback Kommissyons R-ptej Skarbu Koronnego - Wlaka	63. 64.

1650

1650

1650

1650

1650

1650

1650

1650

1650

1650

1650

1650

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

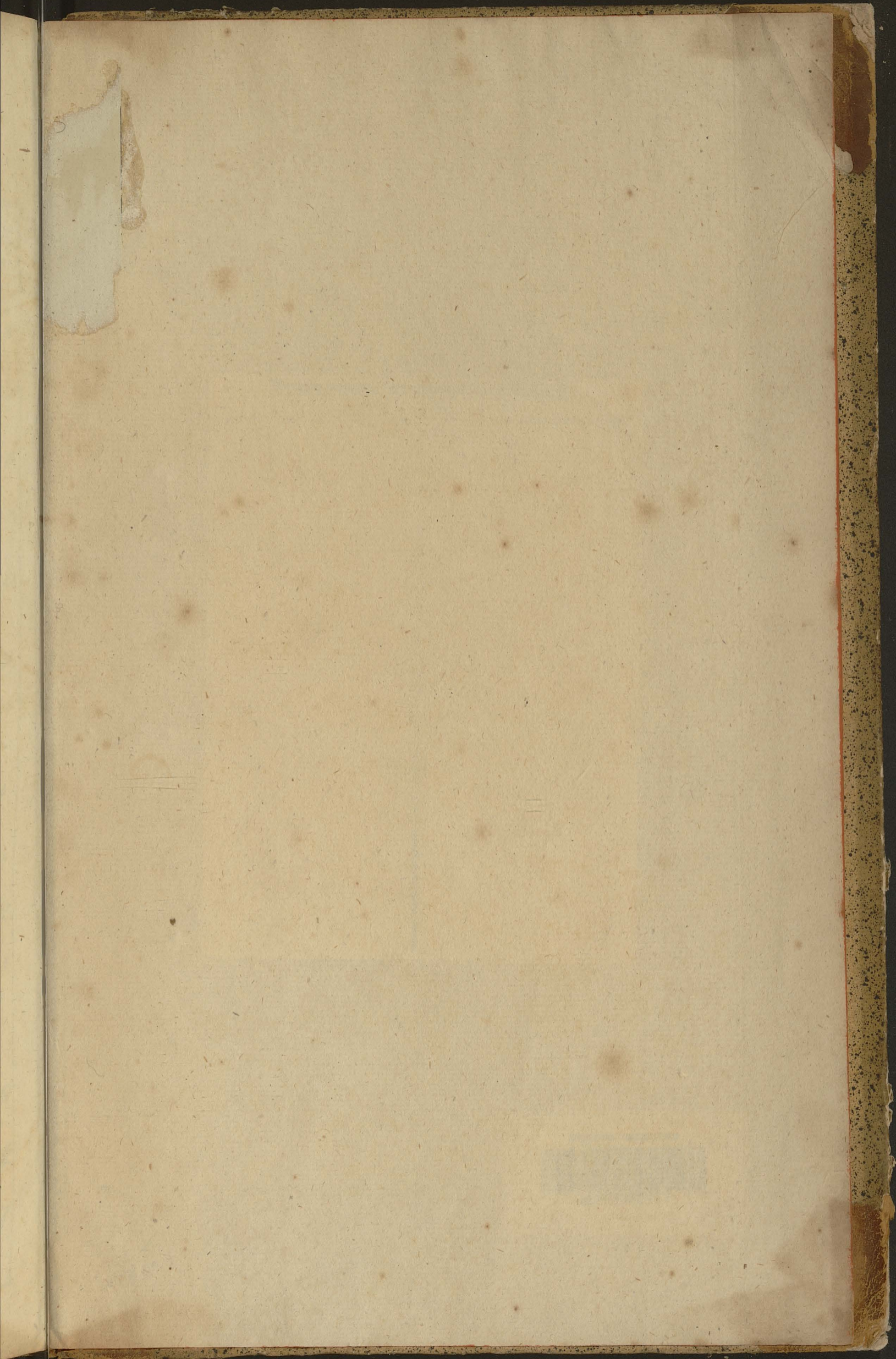
Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

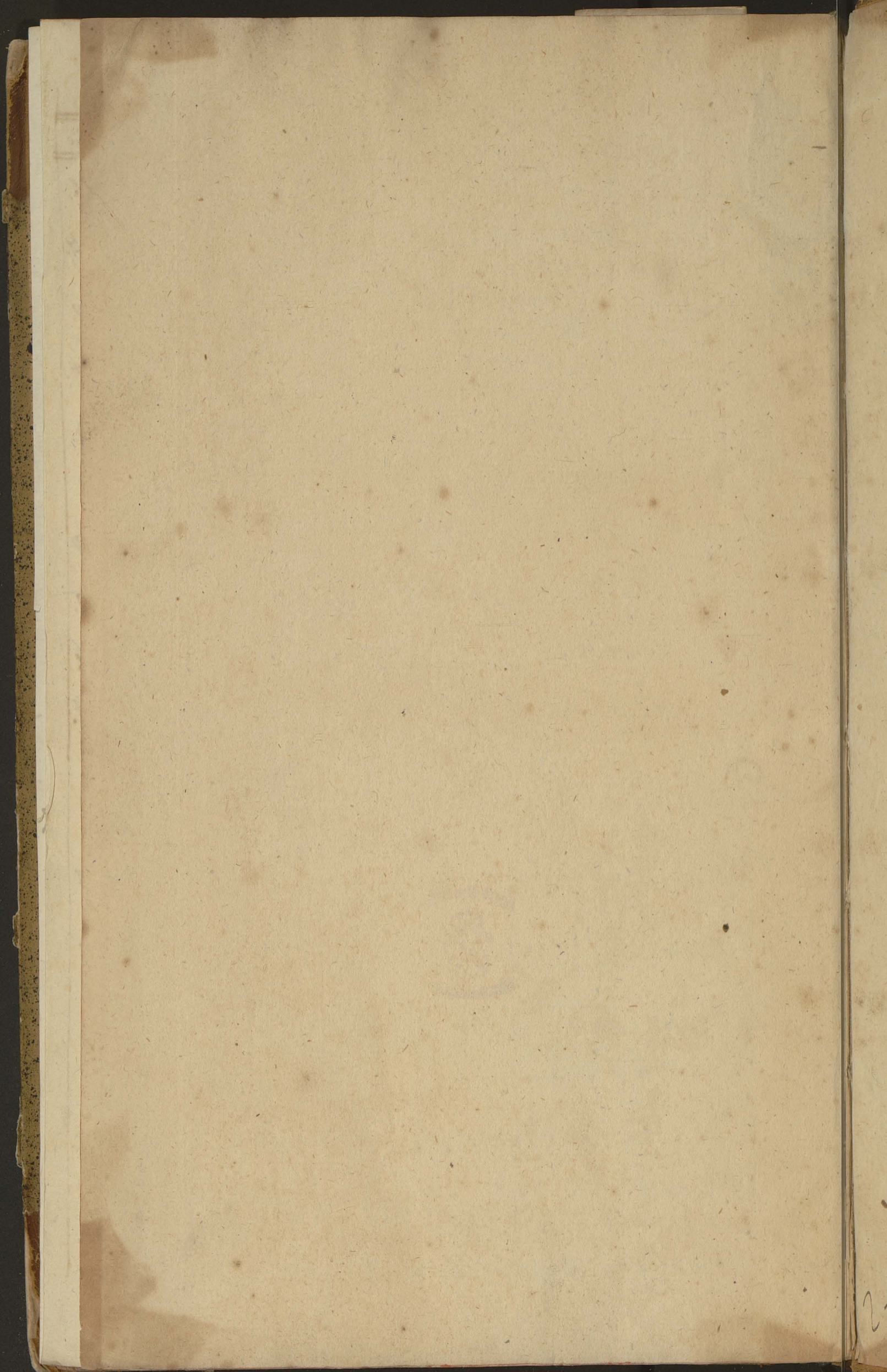
Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.

Termin zwrotu lub zgłoszenie prolongaty.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0022117

2-166.

